

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Ōrigenus Tōn Eis Tas Theias Graphas Exēgētikōn Hapanta Ta Hellēnisti Heuriskomena

Origenes

Coloniæ, 1685

In Exodum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-79869](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-79869)

Quod solum novisse parum est: impensius ipsa
Scire juvat magni penitus praeordia mundi.
Ceterum eandem hanc Origenis ratioci-
nationem persequuntur & exponunt Basili-
us Hom. 6. in Hexam. Ambrosius lib. 4.
cap. 4. Hex. Philoponus lib. 4. *ἔστι τῆς κοίτης*.
cap. 18.

τὴν μάλλον δὲ τῆς ἀστέρας, &c.] Plotinus Enn.
3. lib. 1. cap. 5. *εἰ δὲ εἰς τὴν τῶν ἀστέρων ὁρίων*
ὁρῶντες ἄλλοι ἐκαστὸν λέγουσι, τὰ γινώσκοντα παρ' ἐκεί-
νων ποιεῖν τεκμαίρεται, ὁμοίως δὲ καὶ οἱ ὄφρ' ἐκεί-
νοι ὧν σημαίνουσιν εἶναι, καὶ πάντα εἰς ἃ ἐλθέοντες οἱ
πάντες ἀπολήγουσιν. Sin autem ex eo quod habi-
tudinem stellarum suspicientes singulis futura
praenuntiant, ab illis fieri quoque opinentur: per-
inde id se habebit, ac si aves eorum qua signifi-
cant cause forent: similiterque si omnia, quo-
rum inspectione vates praesagiunt, facere etiam
qua significant, dicerentur.

P. 14. *ἢ μὲν τὸ καὶ πρὸς αὐτὸν*, &c.] Procopius Gaz.
in Genes. hunc locum exscripsit.

Φέρεται δὲ διὰ τὸν χρόνον, &c.] Motus hic est,
qui Praecessionis æquinotiorum ab Astro-
nomis vulgo appellatur, quo stellæ fixæ ab
æquinotio & solstitii cardinibus digressæ,
super polis zodiaci, *ὡς τὰ ἐπὶ πόλιν* paulatim
verti compertæ sunt. Hunc autem motum,
ex Timocharidis, Hipparchi, suisque adeo
observationibus, centum annorum spatio
gradum unum absolvi Ptolemæus statuit
lib. 7. Magn. Construct. cap. 2. *ὡς ἐκ τῶν*
τῶν ἡμῶν μοιρῶν εἰς τὰ ἐπὶ πόλιν ἀποκλίνειν ἐν ἑκα-
τὸν ἔτησι γινώσκοντες ἐν ἑκατὸν καὶ δέκα καὶ
ἑπταρχῶν ἀποκλινέειν φαίνεται. Ex his unius
gradus in consequentia progressio intra centum
propemodum annos confici deprehensa sit,
quemadmodum & Hipparchus suspicatus esse
videtur. Ex quo efficitur 36000. annorum
decursu totum circulum Fixarum evolvi,
qui annus Platonius, sed annus magnus di-
citur à nonnullis. Tardiorẽ vero hunc
motum faciunt Tabulæ Alphonsinæ, ita ut
totis 49000. annis periodum hanc absolvi
Rex Alphonsus crediderit. At brevioribus
eam spatii determinavit Albategnius, nec
plus quam 23760. annos ei tribuit, quippe
quam 66. quoque anno gradum unum ex-
plere deprehenderit: quam sententiam ob-
servationibus suis longe accuratissimis ad
verum proxime accedere confirmavit Ty-
cho, nam intra 67. annorum spatium gradu
uno fixas *ὡς τὰ ἐπὶ πόλιν* progredi, totumq;
illud curriculum 24120. annis peragere
competit. Jam vero ut ad Origenem re-
deamus, motum à Ptolemæo constitutum
respexisse eum liquet: hujus verba male ab
Interpretibus accepta sic rectius converte-
ris: Fertur sane Theorema, ostendens Zodia-
cum circulum, perinde ut Planetas, deferri ab
occafus in ortum, intra centum annos gradu uno.
ἂν ἐκ τῆς γενέσεως, &c.] Loci hujus hiatum
oratio pendula arguit. Hunc sic explebat

Vigerus: *ὡς αὖτε μορφώματι*, ἢ μὲν λαμβανόμεναι
τὰ ἀλλήλους ἐκ τῆς μορφώματι, ἂν ἐκ τῆς γενέσεως &c.
ἔστι δὲ τῆς συνεκχωρημένης, &c.] Vide in
hunc locum Salmaſium de annis Clima-
cticis, p. 619.

καὶ ἡ ἀκὺλας γὰρ τὸ ἀνάλογον, &c.] Locum P. 15.
integrum profert Philoponus *ἔστι κοίτης*,
lib. 4. cap. 17. qui talis est: *καὶ ἐπὶ τὸν δὲ*
τῆς φθορῆς τῶν τοῦ μεγάλου, οὗ τὸ φεγγῆς τὸν
μῆγαν εἰς ἐξουσίαν τῆς ἡμέρας, καὶ οὗ τὸν φεγγῆς μ-
κρὸν εἰς ἐξουσίαν τῆς νυκτός. Et fecit Deus duo lumi-
naria magna; simul luminare magnum in po-
testatem diei, & simul luminare parvum in po-
testatem noctis.

τοῦτον τὸν ἀποκλινέειν καὶ κατηγοριμαίον, &c.]
Vide Laërtium in Zenone, & in eum Ob-
servations Aegidii Menagii, viri omniur-
banitatis, doctrinæ, & humanitatis genere
florētissimi.

καὶ τὸ καὶ τῆς θεοῦ πρὸς τὴν γενέσεως, &c.] Ita habet Ta-
rini editio, & ita legebat quoque Genebrar-
dus: vitiose, si modo mendosam scriptu-
ram integrā scimus seponere. Quod si con-
jecturæ locus est, ita legendum esse su-
spicari possis: *καὶ τὸ καὶ τῆς θεοῦ πρὸς τὴν γενέσεως*
πρὸς τὴν.

ὁμοίως τὰ καὶ ἱεροκλέους, &c.] Siciple in Epi-
stola ad Africanum: sic sæpe Hierony-
mus. Non frustra ergo summam Aquilæ
in interpretando fidem prædicavimus in li-
bris nostris de interpretatione.

ἐν ἄλλοις πεποινη] Male recentior Inter-
pres, aliud nihil fecerit: recte Genebrardus,
non aliud posuit: *ποῖν* enim sapientia, po-
nere, scribere, ut docent Grammaticorum
filii. Clemens Alex. Strom. 6. *ὅφρ' ἐκ τῶν*
ποῖν καὶ τῶν, & *ἐν ἐκείνῳ πεποινη*, & *ἐκ τῶν* δὲ
ποῖν καὶ τῶν, initio libri; & ita fæpissime
Origenes.

ἐκπεπληρωσιν ἐν τῷ] Valentiniani videli-
cet, Marcionistæ, aliiq; eorum cor-
porati.

ἐν τῷ νομοθετοῦντι μὲν προσήσονται] Hoc est, qui
recte sentiunt, non ut Interpretes, cordati &
sinceri.

IN EXODUM.

ὡς ἂν καὶ ἀποκλήρωσιν] Interpres, auctori. P. 17.
tate sua; melius Genebrardus, *sortito*:
verte, *sortuito*, temere. Vide Nos infra
ad Tom. 15. Origen. in Matth. 20. 11, 16.
ad p. 398. & ad Tom. 17. in Matth. 22. 1. &
seq. ad p. 476.

ἐν δὲ τῶν ἀποκρυμμένων, &c.] Lego: *αὐτὸς τῶν*
γραφήν. & verto: *unum autem ex reconditis*
esse, sinceram super illo Scripturæ loco inter-
pretationem.

καὶ τὸ πολυμῶν τὸ ἐν] Scribit enim P. 18.
Epiphanius Har. 42. cap. 3. 6. 7. 13. præter
duo

duo illa Principia, Opificem nempe judicem, & justum; & Bonum, Deum; tertium à Marcione fuisse inductum, Malum nempe, qui & Diabolus. Trium ergo suorum principiorum hoc bonum, justum illud, tertium malum esse fingebat. Auctor Dialogi de orthodoxa fide quosdam scribit à Marcionis schola tria hæc ponere principia; ita ut principium bonum justum non sit; justum item non sit bonum; malum nec justum sit, nec bonum; alios vero ex eadem schola duo tantum, ut mox ostendimus, statuere principia, bonum & malum. Christum autem Opifice natum quidam à Marcionistis; alii ex illis Malo progenitum cum statuabant. Id commentum Syriacum eundem, non Marcioni, Eusebium adscripsisse testatur Auctor Prædestinati à Sirmondo editi lib. i. Har. 21. At Tertullianus lib. i. adv. Marcionem, cap. 6. duo duntaxat posuisse illum principia asserit: Alioquin, inquit, certi Marcionem disparem Deos constituere; alterum judicem, ferum, bellicentem; alterum mitem, placidum, & tantummodo bonum atque optimum.

ἰστέον τὸν θεὸν φέροντα τὸν πῦρ, &c.] Valentiniani, eorumque consecranei, cum triplex hominum genus statuerent, πνευματικῶν, ψυχικῶν, & σαρκικῶν, seu χερικῶν, postremos illos ad interitum factos à Deo, boni quicquam agere non posse decernebant. Vide Nos ad Comm. in Matth. 17. 24. p. 317. & in Joh. 4. 46. Tom. 18. & in Johann. 8. 41. Tom. 22. Videndus quoque Origenes Philoc. cap. 20. ex Tom. 3. de Princip. ubi quæcunque fere hic disserit, continentur: & cap. 24. & 26. ejusdem Philocaliæ: & Homil. 6. in Exod. & Homil. 2. in Jerem. ubi Manem Origenis ætate posteriorem perstringi falsò Genebrardus existimavit: & lib. i. ἀπὸ ἀρχῶν, cap. 5. & 8. & lib. 2. cap. 11. & Tract. 35. in Matth. & lib. 5. contr. Celsum. Videndus item Irenæus lib. i. cap. 1. & Tertullianus adv. Valentin. & Epiphanius Har. 31. cap. 7. Porro in eam videntur inducti sententiam Valentiniani ex 1. Joh. 3. 9. 10. & 1. Joh. 5. 4. 18. & Judæ 19. Præluferant ipsis Stoici simile quid propugnantes; quos eleganter confutat Cicero in libro de fato.

P. 19. καὶ ἡ κατάξις, &c.] Verissimum est quod à Genebrardo, & deinde à Tarino observatum est, legisse Origenem: καὶ κατάξις, id enim omnino ratiocinatio ejus postulat. Et ab Ebraico quoque contextu negandi particulam abfuisse Origenes ipse testificatur. At universæ quæ hodie circumferuntur, tum Ebraei exemplaris, tum LXX. Senum Editiones habent וְהָיָה, καὶ ἡ κατάξις, cui scripturæ omnes omnino Interpretes consentiunt.

ἀνθρώπους ἰσχυρὰς καὶ ἰσχυρὰς, &c.] Ita P. o. legebat Iarimus, unde Interpretationem, quam nobis proponit, quomodo exsculperetur potuerit, non video. Legendum, ἰσχυρὰς, & mox, παρ' ἐαυτῶν, id quod vidit Genebrardus.

ἀνδρὶ ὁν ἐκ δαδιστῶν &c.] Hæ ex Ezech. P. 21. 24. 13. petita sunt, ut ex Ebraeis, & Vulgata, & reliquis interpretationibus satis constat. At vulgata καὶ Editiones multum inde recedunt.

καὶ εἰς τὴν ἐκκλῆσαν,] Ita Homila 5. in Ezech. P. 22. quam vertit Hieronymus, conceptus est iste Lucæ locus: Ignem veni mittere super terram, & utinam jam ardeat. Hinc confirmatur prolata ab Hugone Grotio loci hujus Lucæ interpretatio, qui in antiquis Codicibus ita scriptus extat: καὶ τὴν ἐκκλῆσαν, εἰ ἂν ἀρῶν; Hunc autem ita distinguit Grotius: καὶ τὴν ἐκκλῆσαν, εἰ ἂν ἀρῶν. & sic exponit: Quid autem est quod opto? Utinam jamjam accendatur. ei enim cum Indicativo, Utinam, apud Hellenistas significare erudite confirmat. Huic expositioni adstipulantur non Syrus modo, sed Arabs etiam, & Persa; & multo magis ipse, ut liquet, Origenes, quem non ita in Luca legisse crediderim, uti hoc loco scriptum est; sed quum locum ex memoria recitaret, sententiam eandem aliis verbis retulisse verisimile est.

P. 24.

ἐν ταῖς αὐταῖς εἰς τὴν ἐκκλῆσαν σημειώσεων.] Quid sint σημειώσεις, diximus in Origenianis lib. 3. cap. 2. Hac appellatione scripta ea continentur quæ ad aliud scriptum adjiciuntur. Itaque plena Commentaria, quos Tomos inscripsit Origenes, & Scholia vocabulo isto significata reperias; nam utraque ad contextum adiciebantur, cujus gratia fuerant elaborata. Hoc autem loco Tomi notantur.

IN LEVITICUM.

οἱ δὲ τῶν ἀδελφῶν, &c.] Marcionistas, P. 26. aliosque eorum συμμύσας lacessit.

IN JOSUE.

ἀπὸ τῶν τοῦτων ἀναγνώσεων.] Et mox: ἐκλήμμεθα ἀπὸ μὲν οὖν τῶν ἀναγνώσεων, τίς οὖν ἡ ἀπὸ μὲν οὖν ὑπὲρ τῆς μὴ ἐκκακῆς τῶν ἀναγνώσεων λέξις; & sæpe lectionis Scripturæ mentionem facit hoc capite; priscae enim Ecclesiæ ea consuetudo fuit, ut populo ad sacra coacto partes quasdam Scripturæ prælegi, & à Concionatore exponi Episcopus curaret.

P. 28.